

Regula jocului

(fragment)

Aici o să fac o mică paranteză, dacă mi se permite.
„Capul plecat – sabia nu-l taie!”; o opinie unanim exprimată de vajnicul popor român de-a lungul istoriei, și dovedită din plin în cursul celor mai neașteptate situații. Mama avea grijă să mi-o amintească de fiecare dată când mă contraziceam cu vreo persoană mai importantă, fie ea președinte de scară, secretar pe clasă a Adunării Pionierilor, învățător, profesor, secretar UTC, cine vrei și cine nu vrei. Mai degrabă cine nu vrei, se pare că în întreaga noastră existență ni s-a cerut să ne plecăm capul în fața a tot felul de jigodii pe care cefele noastre plecate îi înălțau pe culmi nemeritate. De ce îi place omului să lingă cizme nespălate și, mai ales, să se târască pe brânci în fața vitelor încălțate, va face obiectul unei viitoare prelegeri.

La această vorbă înțeleaptă se adăuga basmul cu „Vine Omu' Negru!” Apariția și evoluția acestui joc a făcut obiectul primei părți a acestei prelegeri, așa că nu mai revin, ci mă întorc la perioada când îl jucam și eu, mic copil alături de alți mici

copii, împreună cu „Partizanii” (adică, „Hoții și Vardiștii” în variantă bolșevică) și „Țară, țară, vrei oșteni?” (probabil de aceeași sorginte). Pe căi nebănuite, învățam înțelesul cuvântului „thriller”, deși pe atunci nici prin cap nu ne trecea că există un astfel de cuvânt. „Ora șase a sosit, Omu’ Negru n-a venit! Ora șapte a sosit, Omu’ Negru n-a venit!...” cântam noi, cu glasuri neformate de copil. Dar nici o teamă, Omu’ Negru venea la timpul hotărât de soartă și de plămâinii lui, exact la momentul climaxului bănuț, dar totuși atât de neașteptat, făcându-ne să o rupem la fugă, țipând îngroziți, care încotro...Dorința omului de a-și „condimenta” existența cu „thrillers” este un subiect mai vast și va fi discutat cu altă ocazie.

Bineînțeles, societatea aplică acest joc nevinovat la nu tocmai frumosul cadril social. În condițiile unui regim totalitar, Omu’ Negru era știm noi cine... Era acela, sau aceia, care trăgeau cu urechea, care ne puneau „ploșnițe”, care ne sorbeau cuvintele de pe buze pentru a le prezenta proaspete știm noi unde... Știința încă nu a clarificat pe deplin motivele pentru care o făceau și continuă să o facă, dar o să vă prezint umilele mele păreri în legătură cu aceasta într-o prelegere viitoare.

Așa că, ajunși la vârsta când eram considerați coți destul pentru a învăța „cadrilul”, ni se șoptea cu sclipiri tainice în priviră, sclipiri care își doreau să ne umple sângele cu sloiuri de groază: „Omu’ Negru e Securitatea!” Bineînțeles, pe alte meridiane Omu’ Negru are altă identitate, uneori chiar altă înfățișare; fiecare dintre ascultători poate înlocui cuvântul „Securitate” cu acel cuvânt care îi produce cât mai exact sentimentele descrise de mine.

Am trăit cu groaza Securității ani și ani, știam că va veni - dar nu știam când; eram pregătiți să vină și totuși ne trezeam nădușiți, cu sufletul la gură, gata să o rupem la fugă urlând de groază... Sau, în speranța deșartă de a scăpa de această groază, ne ofeream să ținem tactul, să îngânăm isonul la muzica deșănțată, să devenim părtașii și ortacii subtilului Om Negru...

Omu’ Negru devenise focarul spaimei noastre. Sigur,

Puterea era de groază, dar numai pentru că era protejată Omului Negru... Dictatorii, comuniștii, teroriștii, naziștii etc. ar fi fost oameni de aur, dacă Omu' Negru nu i-ar fi pus să facă drăcii... Corupția nu ar fi fost corupție, nici „șpaga” șpagă, nici incompetența promovată, nici trândăvia răsplătită, dacă nu ar fi stat totul sub sigiliul nefast al Omului Negru. Cred că toți cei ce mă urmăriți, îmi dați dreptate. „Așa a fost, să fie la alții, nu la noi! De aceea am plecat noi pe alte meleaguri, de aceea...” Adevăratele motive ale plecării noastre sunt altele, dar enumerarea lor va face obiectul unei prezentări viitoare.

Dar să revenim la evoluția „cadrilului” și, mai ales, la perioada numită de mine „epoca târzie, decadentă, a cadrilului social”. O să-mi iau permisiunea să mă refer aici la propria experiență, care este poate nu numai a mea. Fără să îmi dau seama când, am încetat să mai vorbesc în șoaptă și să mă uit peste umăr, așteptându-mă să văd acolo colcăind umbra malefică a Omului Negru. Râdeam cu gura până la urechi la glumele politice, inclusiv la cea care afirma că, dintre toți cei prezenți la acel „cenaclu” de bancuri, cel mult unul **nu** era slugă a Securității. De fapt, un eveniment neașteptat de nimeni avusese loc: număratoarea trecuse de „ora doisprezece”, iar Omu' Negru uitase să mai vină! Din indiferență, probabil; în mod cert, preocupat mai ales să se pregătească personal pentru momentul instaurării Economiei de Piață, stil dâmbovițean. În clipa când am pășit în stradă în Decembrie '89, cea mai mică teamă o aveam față de Omu' Negru. Știam de acum că acesta era doar o gogoriță inventată chiar de noi, pentru noi, pentru a ne ascunde propria față, propriile vicii, propriile meschinării...

În ultimul deceniu asistăm la o altă fază a jocului, îmi permit să o denumesc „contratimp”. Această fază poate fi observată atât în Lumea Veche, unde Omu' Negru stă pitit prin Parlamente, ocupându-se de afaceri profitabile, cât și aici, în țara în care speram să ne regăsim semenii. Mai sunt între noi **unii** care vorbesc în șoaptă, să nu-i audă știm noi cine. Mai

sunt **unii** care îi acuză pe unii și pe alții că ar fi colaboratori trecuți, prezenți, și/sau viitori ai Omului Negru, de parcă acesta ar mai avea timp de găinăriile noastre, când el nu prididește să-și numere toate vilele sau conturile legal depuse prin Elveția... Mai sunt **unii** care își țin adresele și numerele de telefon la secret, pentru orice eventualitate, că nu se știe... Mai sunt **unii** pe care mâna întinsă cu prietenie, dezinteresat, de către semenul lui, îi umple de uimire și îi face să privească în jur după umbre... Mai sunt **unii** care se țin departe de cei de-o ființă, care seamănă zăzanie, în speranța de a se ascunde după norii stârniți...

Nota Redacției:

Capetele plecate în țărână n-or fi tăiate dar, cu timpul, posesorul lor uită să mai vadă Soarele. De fapt, cu timpul, gâtul dezvelit îi îmbie pe tirani să își încerce ascuțișul paloșului. Nu știi dacă mi-ar plăcea să am capul tăiat, dar știu că îmi place să privesc Soarele, chiar dacă pentru asta s-ar putea să mă aleg cu țeasta despăcată. Iar celor care mă invită la relansarea vechiului cadril al Omului Negru, le răspund politicos: „Vă rog, nu contați pe mine”...

Deși nu mă pot opri să nu-i întreb, mai puțin politicos: „Ce interes vă mână?”...